

DAFTAR PUSTAKA

Arsip

- ANRI, Algemene Secretarie, Seri Grote Bundle, Besluit 1891-1942 Jilid II Nomor 3045.
- ANRI, Arsip GB Nomor 3444 tentang Volksraad.
- ANRI, Arsip GB Nomor 9251 tentang Soekarno.
- ANRI, "Sarekat Dagang Islam di *Afdeeling* Kudus", Afscript. Mailrap. 230 x/12, dalam *Sarekat Islam Lokal*.
- Inventaris Nitisemito di kantor Arsip dan Perpustakaan Jawa Tengah.
- National Archief, Memori van Overgave P.R.W. Verschuur.

Buku dan Tesis

- Abisham DM., dkk. (2011). *Membunuh Indonesia: Konspirasi Global Penghancuran Kretek*. Jakarta: Kata-Kata.
- Adam, Cindy. (1966). *Bung Karno Penyambung Lidah Rakyat*, Jakarta: Gunung Agung.
- Alex Sumadji Nitisemito. (1980). *Raja Kretek Nitisemito*, Kudus.
- Alkema, B. (1919). *Sarekat Islam*. Utrech: GJA Ruys.
- Amanu Choirie Anwar, dkk., (2019). *Paku Bumi Madrasah TBS Biografi 19 Masayyikh Madrasah NU TBS Kudus*. Kudus, Parist Penerbit.
- Amen Budiman (1993). *Kudus, Sejarah Masyarakat dan Kebudayaannya*. Semarang: Himpunan Peminat Kebudayaan Semarang.
- Amen Budiman dan Onghokham. (1987) *Rokok Kretek, Lintasan Sejarah dan Artinya Bagi Pembangunan Bangsa dan Negara*. Kudus: Djarum.
- Amen Budiman dan Onghokham. (2016). *Hikayat Kretek*. Jakarta: Gramedia.
- Anderson, Bennedict O'Gorman. (1983). "Masa Kegelapan dan Masa Terang Benderang, Perubahan Pemikiran Kaum Nasionalis Indonesia di Masa Awal", dalam (editor: Anthony Reid dan David Marr, *Dari Raja Ali Haji Hingga Hamka, Indonesia dan Masa Lalunya*, penerjemah Th. Sumartana, Jakarta: Grafiti Pers.,
- Angelino, De Kat. (1931). *Batikrapport, Deel II Midden-Java*.

- ANRI. (1975). *Sarekat Islam Lokal*. Jakarta: Arsip Nasional Republik Indonesia.
- Bambang Purwanto, (2004). "Generasi Muda, Nasionalisme dan Identitas Indonesia di Tengah Perubahan Global," dalam *Mempertanyakan Jati Diri Bangsa*, editor: Prof. Dr. Sumijati Atmosudiro, dkk., Yogyakarta: Sub-unit Penerbitan Unit Pengkajian dan Pengembangan Fakultas Ilmu Budaya Yogyakarta.
- Benda, Harry J. (1981). "Kaum *Intelligencia* Timor sebagai Golongan Elite Politik" dalam *Elite dalam* 542 i, penyunting Sartono Kartodirdjo, Jakarta: Obor
- Bervoets, H. *Gewestelijke Blad Uit Gegeven Voor Rekening Het Gewest Semarang Rapport Ziekenhuis*, ANRI, Algemene Secretarie Seri Grote Bundle Besluit 1891-1942 Jilid II Nomor 3045.
- Bijlagen van Het Verslag Der Handelingen van De Tweede Kamer Der Staten-Generaal. 1928-1929, Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indie, Suriname en Curaçao van 1928. Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1928-1929.
- Bijlagen van Het Verslag Der Handelingen van de Tweede Kamer Der Staten-Generaal. 1929-1930. Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indie, Suriname en Curaçao van 1929.
- Bijlagen van Het Verslag Der Handelingen van De Tweede Kamer Der Staten-Generaal. 1930-1931. Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indie, Suriname en Curaçao van 1930.
- Bijlagen van Het Verslag Der Handelingen van De Tweede Kamer Der Staten-Generaal. 1927-1928, I. Nederlandsch Indie.
- Bijlagen van Het Verslag Der Handelingen van De Tweede Kamer Der Staten-Generaal. 1928-1929, Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indie, Suriname en Curaçao van 1930. Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1930-1931.
- Bijlagen van Het Verslag Der Handelingen van De Tweede Kamer Der Staten-Generaal. 1928-1929, Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indie, Suriname en Curaçao van 1928. Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1928-1929.
- Bijlagen van Het Verslag Der Handelingen van de Tweede Kamer Der Staten-Generaal. 1929-1930. Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indie, Suriname en Curaçao van 1929.
- Bijlagen van Het Verslag der Handelingen van de Tweede Kamer Der Staten-General 1929-1930.

- Bonn, E. (1940). *Indisch Tijdschrift van Het Recht, Orgaan der Nederlandsch Indische Juristen-Vereeniging*. Batavia-C, Gedrukt bij Visser & Co.
- Borsuk, Richer dan Nancy Chng. (2014). *Liem Sioe Liong's Slim Group: The Business Pillar of Suharto's Indonesia*. Singapura: Institute of Southeast Asian Studies.
- Bourdieu, Pierre. (2010). *Arena Produksi Kultural sebuah Kajian Sosiologi Budaya*, terjemahan Yudi Santosa. Yogyakarta: Kreasi Wacana.
- Britzel, H. *Koninklijk Bibliotheek Uit DC Nalatenchap van H.W. Meihuizen (1906-1983)*.
- Castles, Lance. (1982). *Tingkah Laku Agama, Politik, dan Ekonomi di Jawa: Industri Rokok Kudus* terjemahan J. Sirait, S.Th. Jakarta: Sinar Harapan.
- Darmawan Mangoenkoesoemo. (1929). *Bijdragen tot de Kennis van de Kretekstrootjesindustrie in Het Regenchap Koedoes*. Weltevreden: Landsdrukkerij.
- Deliar Noor, "Yamin dan Hamka, Dua Jalan Menuju Identitas Indonesia", dalam *Dari Raja Ali Haji hingga Hamka, Indonesia dan Masa Lalunya*, dalam (editor): Anthony Reid dan David Marr, *Dari Raja Ali Haji Hingga Hamka, Indonesia dan Masa Lalunya*.
- Departemen Pendidikan Nasional, *Kamus Besar Bahasa Indonesia Pusat Bahasa (edisi keempat)*. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama, 2014.
- Dham, Bernhard. (1987). *Soekarno dan Perjuangan Kemerdekaan*, terjemahan Hasan Basari, Jakarta: LP3ES.
- Diephuis, G., *Chef der Exploitatie der S.J.S. 25-Jarig Jubelium van Het Zendinghospitaal van Het Comite Pitoeloengan Te Poerwodadi*.
- Dom, J.P. (1905). *Verordeningen en Keuren voor de Residentie Semarang*. Semarang-Surabaya: G.C.T. van Dorp & Co.
- Edy Supratno. (2016). *Djamhari Penemu Kretek, 100 Tahun Sejarah yang Terpendam dan Lika-Liku Pencarian Jejaknya*. Yogyakarta.
- Elson, R.E. (2008). *The Idea of Indonesia*. New York: Cambridge University Press.
- Emst, P. van. (1933). *Indische Cultures, Landbouwkundige Platenseries van Ned. Indië, Serie IV, De Kruidnagel*. Amsterdam-Batavia-Paramaribo:W. Versluys, 1933.
- Encyclopaedie van Nederlandsch-Indie*, Derde Deel, N—Soema. (1919). S-Gravenhage, Mabtinus Nijhoff, Leiden: N.V. V/H. E. J. Bbill.

- Endang Susilowati, (1984). "Peranan Tram Semarang-Juana Sebagai Sarana Pengangkutan pada Tahun 1885-1900", tesis. Yogyakarta: Fakultas Sastra Universitas Gadjah Mada.
- Eny Wuryani. (2017). *Distrik Salatiga 1900-1942*. Tesis Sekolah Pascasarjana Universitas Gadjah Mada 2006 dan Abel Jatayu Prakosa, *Diskriminasi Rasial di Kota Kolonial*. Semarang: Sinar Hidoep.
- Esveldt, Steven van. (1754). *De Volmaakte Hollandsche keuken-meid*. Amsterdam.
- Fokkens, F. (1903). *Eindresumé van het onderzoek naar de verplichte diensten de Inlandsche Bevolking op Java en Madoera*, Jilid 3, Batavia: Landrukkerij.
- Garraghan, Gilbert J. (1940). *Guide to Historical Method* (New York: Fordham University Press.
- Gedenboek der Samarang-Joana Stoomtram-maatschappij*. (1907). 'S-Gravenhage: Kon. Ned. Boek- en Kunsthandel van M.M. Couvée.
- Gedenkboek Oranje-Nassau – Mecklenburg*. Lippe-Biesterfeld, MCMXXXVII.
- Geheim voor den Dienst Sarekat Islam Congres (3e national congres) 29 Sept-6 Oct 1918 te Soerabaja. Behoort bij de geheime missive van den regeeringscommisaris voor inlandsche en Arabische zaken van 9 Desember 1918 No. 599*. Batavia: Landsdrukkerij, 1919.
- H. Moh. Munawar. (2004). *Perjalanan Hizbullah Sabilillah Divisi Sunan Bonang*. Surakarta: Yayasan Bhakti Utama.
- Hans Kohn. (1984). *Nasionalisme Arti dan Sejarahnya*, terjemahan Sumantri Mertodipuro, Jakarta: PT Pembangunan dan Erlangga.
- Hanusz, Mark, (2000). *Kretek, The Culture and Heritage of Indonesia's Clove Cigarettes*. Jakarta: Equinox Publishing.
- Heel, M.G. Van, c.i. (1916). *Gedenkboek van De Koloniale Tentoonstelling Semarang, 20 Augustus 22 November 1914*. Batavia: Naaml. Venn. Handelsdrukkerij en Kantoorboekhandel Mercurius.
- Helsdingen, W.H. van, (1938). *Tien Jaar Volksraad Arbeid 1928-1938*. Batavia: Landsdrukkerij.
- Hoogesteger, J.H. *De Tabaksaccijns-Ordonantie*. Batavia-C: Uitgave van O. Kolff & Co.
- Indisch Verslag 1932, *Teks van Het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie Over Jaar 1931*.

- Ingleshon, John, (1988). *Jalan ke Pengasingan: Pergerakan Nasionalis Indonesia Tahun 1927-1934*. Terjemahan Zamakhsyari Dhofier. Jakarta: LP3ES.
- Insulinde, (1924). *Schetsen van land en volk van Nederlandsch Indie*. Uit Veler Pen, Groningen: P. Noordhoff.
- Imaniar Purbasari, “Perkembangan Industri Rokok Kretek Kudus.” (2010), skripsi di Fakultas Keguruan dan Ilmu Pendidikan Universitas Sebelas Maret Surakarta.
- Jacob. AL, (MCMXXXVI). *De Geschiedenis, de Economische Beteekenis en Het Pharmaceutisch Onderzoek van Kruidnagelen*. Amsterdam: N.V. Drukkerij en Uitgeverij, J H DE Bussy.
- Kahin, George McTurnan. (1995). *Nasionalisme dan Revolusi di Indonesia*, terjemahan Nin Bakdi Soemanto. Jakarta: Sinar Harapan.
- Kolonial verslag 1920.
- Komunis Verslag 1928.
- Legge, John D. (1992). *Sukarno, Sebuah Biografi Politik*, terjemahan Tim PSH, Jakarta: Penerbit Sinar Harapan.
- Lekkerkekker, C. (1938) *Land en Volk van Java*. Groningen-Batavia: J.B. Wolters' Uitgevers Maatschappij, N.V.
- Lekkerkerker, C. (1939). *Land en Volk van Java*. Groningen-Batavia: J.B. Wolters Uitgevers, N.V Maatschappij.
- Leo Suryadinata. (1990). *Mencari Identitas Nasional: Dari Tjoe Bou San Sampai Yap Thiam Hien*. Jakarta: LP3ES.
- Leze, Dea en Th. J.A. Hilgers. (1897). *De Toeverspiegel en Andere Verhalen*. Deventer-Kluwer & Co.
- Lisiyas, dkk., (2009). *Sejarah Perjuangan Gerilya Semesta Komando Daerah Muria Kudus*. Kudus: Kodim 0722 Kudus.
- Lomba, Ania, (2003). *Kolonialisme/Pascakolonialisme*, terjemahan Hartono Hadikusumo. Jogjakarta: Bentang.
- M. Abdullah Badri. (2018). *Dalil Sejarah TBS, Resensi Kritis Buku KHR Asnawi Satu Abad Qudsiyyah Jejak Kiprah Santri Menara*. Jepara: Diroz Pustaka.
- Masyhuri. (1981). *Konflik Sosial di Kudus 1918, Terlibatnya SI Kudus dalam Konflik Sosial Ekonomi* (Tesis), Jogjakarta, Universitas Gadjah Mada.

- Minan Zuhri, *Riwayat Hidup KHR Asnawi Kudus*. Kudus: Percetakan Menara Kudus, 1983.
- Miriam Budiardjo, *Dasar-Dasar Ilmu Politik, (edisi revisi)*. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama, 2012.
- Moh. Rosyid, *Agama Katolik di Kudus, Sejak 1911 hingga Kini*. Jogjakarta: Idea Press Yogyakarta, 2017.
- Molsbergen, E.C. Godee. (1935). *Gedenboek Reynst & Vintju 1836-1936*. Batavia.
- Mozes, "Pangrehipoen Goesti Jesus Kristus" dalam *25-Jarig Jubelium van Het Zendinghospitaal van Het Comite Pitoeloengan Te Poerwodadi*. Semarang: Drukerij van Dorp & Co., 1931.
- Mrazek, Rudolf. (2006). *Engineers of Happy Land, Perkembangan Teknologi dan Nasionalisme di Sebuah Koloni*, terjemahan Hermojo. Jakarta: Yayasan Obor Inonesia.
- Nagazumi, Akira. (1980). *Bangkitnya Nasionalisme Indonesia, Budi Utomo 1908-1918* (seri terjemahan KITLV-LIPI). Jakarta: Graviti Press, 1989.
- Natuurlijke Reboisatie op Het Moeriagebete, In De Residentie Niet in Den Handel*. Batavia, F.B. Smits, 1902.
- Onghokham. (1989). *Runtuhnya Hindia Belanda*. Jakarta: Gramedia (cetakan kedua).
- P. Loebis, dkk., (1938). *30 Jaar Perhimpunan Indonesia 1908-1938, Jubileum Nummer van Het Verenigings Organs: "Indonesia"*. Leiden.
- Pals, Daniel L. (2001). *Seven Theories of Religion, dari Animisme E.B. Tylor, Materialisme Karl Marx, hingga Antropologi Budaya C. Geertz*, alih bahasa Ali Noer Zaman. Yogyakarta: Penerbit Qalam.
- Parada Harahap (1952). *Indonesia Sekarang*. Djakarta: Bulan Bintang.
- Penslar, Derek J. (2006). "Asal Usul Filantropi Yahudi Modern" dalam *Filantropi di Berbagai Tradisi Dunia*, editor Warren F, Ilchman, Stanley N, Katz, dan Edward L. Queen II, terjemahan Tim Center for The Study of Religion and Culture (CSRC) UIN Syarif Hidayatullah Jakarta. Jakarta: Center for The Study of Religion and Culture (CSRC) UIN Syarif Hidayatullah Jakarta.
- Ploegsma, Nicolaas Dirk (1936). *Oorspronkelijkheid en Economisch Aspect van Het Dorp op Java en Madoera*. Leiden: Universiteitsboekhandel en Antiquariaat J. Ginsberg.

- Proeftellingen. (1939). *Verslag van De Verwerking en De Resultaten der in Babadan en Noord-Cheribon gehouden*. Bijlagen III. Batavia-C: typ.cycl.Centrale B-C.
- Puthut EA, dkk. (2013). *Ekspedisi Cengkeh*. Makassar: Inninawa.
- Raden Mas Adipati Hario Tjondro Nagoro. (1877). *Reizen van Raden Mas Hario Poerwo Lelono, Nieuw Omgewerk en Vermeerderd*. Semarang: G.C.T van Dorp.
- Rapport Van Den Directeur Van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid Betreffende de Maatregelen in Het Belang Van de Inlandsche Nijverheid op Java en Madoera in verband met de door Het Moederland voor dit Doel Beschikbaar te Stellen Fondsen. I*. Batavia: Landsdrukkerij, 1904.
- Rauws, Joh. (1927). *Van Het Zendingwerk In Nederland Oost- en West Indie*. Ooegstgeest: Zendingswetenschap.
- Regelink, Zwier, Jr. (1931). *Bijgrade tot de Kennis Het Bevolkingsvraagstuk op Java en Madura*. Enschede: N.V., M.J. v.d. Loef.
- Reijden, B. van Der, (1934). *Betreffende Eene Gehouden Enquete Naar de Arbeidstoestanden in Industrie an Stroojes en Inheemsche Sigaretten op Java: West Jawa*. Bandung: Strafgefangenis. deel I.
- Reijden, B. van Der, (1935). *Betreffende Eene Gehouden Enquete Naar de Arbeidstoestanden in Industrie an Stroojes en Inheemsche Sigaretten op Java: Midden Jawa*. Bandung: Strafgefangenis, deel II.
- Reitsma, S.A. (1916). *Mededeelingen, Ie Afdeeling No. I, Indische Spoorweg-Politiek, (Deel I)*. Batavia: Dienst Der Staatsspoorwegen In Nederlandsch Indie.
- Ricklefs, M.C. (2005). *Sejarah Indonesia Modern 1200-2004*, terjemahan Satrio Wahono, Bakar Bilfagih, Hasan Huda, Miftah Helmi, Joko Sutriso, Has Manadi. Jakarta: PT Serambi Ilmu Semesta.
- Risalah Sidang BPUPKI*. Jakarta: Sekretariat Negara RI, 1995.
- Rudi Badil. (2011). *Kretek Jawa, Gaya Hidup Lintas Budaya*. Jakarta: Kepustakaan Populer Gramedia,
- Roeslan Abdulgani, *Problem Nasionalisme, Regionalisme, dan Keamanan di Asia Tenggara*, terjemahan Jai Singng Yadav. Jogjakarta, Duta Wacana University Press, 1995.

- S. Margana, dkk. (2014). *Kretek Indonesia, Dari Nasionalisme hingga Warisan Budaya*. Yogyakarta: Jurusan Sejarah Fakultas Ilmu Budaya Universitas Gadjah Mada dan Puskindo.
- Sartono Kartodirdjo. (1972). *Kolonialisme dan Nasionalisme di Indonesia pada Abad-19 dan Abad-20*. Yogyakarta: Seksi Penelitian Jurusan Sejarah Fakultas Sastra dan Kebudayaan Universitas Gadjah Mada,.
- Schmülling, E.L.K. (1913). *Publicaties van de Indische Partij VIII, Over Coöperatie en de Beteekenis daarvan voor Indië*. Bandoeng: N.V. Boekhandel Visser & Co.
- Schmulling, E.L.K. *Een En Ander Over, Cooperatie in Indie 1908-1917*. Sejarah Gereja Injil Tanah Jawa (tanpa tahun dan penerbit).
- Solichin Salam. (1983). *Kudus dan Sejarah Rokok Kretek*. Kudus: PPRK.
- Solichin Salam. (1979). *Mengenal Drs. R.M.P. Sosrokartono*. Jakarta: Gunung Muria.
- Solichin Salam. (1995). *Kudus Selayang Pandang*. Jakarta: Gema Salam.
- Stapel, Dr. F.W. (1936). *Cornelis Janszoon Speelman*. s-Gravenhage: Martinus Nijhoff.
- Stibbe, Prof. D.G. (1929). *Nederland Indie, Land en Volk, Gescheidenis en Bestuur, Bedrijf en Samenleving*. Amsterdam: N.V. Uitgevers-Maatschappij „Elsevier.
- Stibbe, D.G. en Mr. Dr. F.J.W.H. Sandbergen. (1935). *Encyclopaedie van Nederlansch-Indie*, 'S-Gravenhage: Martinus Nijhoff.
- Stibbe, D.G. en Mr. Dr. F.J.W.H. Sandbergen. (1936). *Encyclopedie van Nederlandsch-Indie* (Tweede Druk), Zevende Deel. 'S-Gravenhage: Martinus Nijhoff.
- Suporahardjo, (2005). “Strategi dan Praktek Kolaborasi: Sebuah Tinjauan” dalam *Manajemen Kolaborasi, Memahami Pluralisme Membangun Konsensus* (editor: Suporahardjo). Bogor: Pustaka Latin.
- Tan Boen Kim. (1920). *Peroesoehan di Koedoes Soatoe Tjerita yang Betoel Telah Terdjadi di Djawa Tenga pada Waktu jang Belun Sabrapa Lama*, Batavia: Tjiong Koen Liong.
- Thompson, Andreas A. dan Leilah Landim “Civil Society dan Filantropi di Amerika Latin: Dari Derma Keagamaan hingga Pencarian Kewarganegaraan” dalam *Filantropi di Berbagai Tradisi Dunia*, editor Warren F, Ilchman, Stanley N, Katz, dan Edward L. Queen II.

- Tjong, Dr. Ir. Han Tiau, (1927). "De Wenschelijkheid van deelname in Vertegenwoordigende lichamen". Chung Hwa Congres Gehouden te Semarang op den 17den en 18den April 1927, Prae – Adviezen. Pekalongan: Stoomdrukk Tan Poen Hoeij.
- Van W.G. de Bas. (1937). *Gedenkboek Oranje-Nassau - Mecklenburg Lippe-Biesterfeld MCMXXXVII, Uitgegeven ter Gelegenheid van Het Huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana Met Z.D.H. Prins Bernhard*. Amsterdam: Van Holkema & Warendorf N.V.
- Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-indie, Suriname en Curaçao van 1927 Zitting 1927-1928 - 5. Gedrukt ter Algemeens Landsdrukkerij.
- Verslag van de Suiker, Enquete Commissie 1921.
- Volkstelling 1930 Voorloopige Uitkomsten 1e Gedeelte Java En Madoera, Preliminary Results of The Census of 1930 in The Netherlands East-Indies Part I Java and Madura*. Bataviacentrum: Departement Van Landbouw, Nijverheid en Handellandsdrukkerij, 1931.
- Volkstelling 1930 Voorloopige Uitkomsten 1e Gedeelte Java En Madoera*. Bataviacentrum: Departement Van Landbouw, Nijverheid en Handellandsdrukkerij, 1931.
- Voorstel Betreffence Eene Algeheele Doorvoering Van Het Wadoekstelsel En Eene Daarmede Gepaard Gaande Afschaffing van de Zoogenaamde Dag- en Nachtregeeling, Landsdrukkerij-Weltevreden, 1919.
- Wasith Sejarah Perkembangan Pengusaha Pribumi dan Non-Pribumi Industri Rokok Kretek di Kudus 1908 – 1975. <https://docplayer.info/30511980-Sejarah-perkembangan-pengusaha-pribumi-dan-non-pribumi-industri-rokok-kretek-di-kudus.html>.
- 25 *Jarig Jubileum van Het Zendinghospital te Poerwodadi-Grobogan*, Semarang 1925.

Jurnal

- Abou Bakar Loebis. (1992). "Tan Malaka's Arrest: An Eye-Witness Account." *Indonesia*, Apr., 1992, No. 53 (Apr.), pp. 71-78. Cornell University Press; Southeast Asia Program Publications at Cornell University.

- Anderson, Benedict R. O'G. (2002). "Bung Karno And The Fossilization Of Soekarno's Thought", *Indonesia*, No. 74 (Oct.), pp. 1-19. Southeast Asia Program Publications at Cornell University. <http://www.jstor.org/stable/3351522>. Accessed: 10-04-2018 07:27 UTC.
- B. W. J. (1948). "Nationalism in Indonesia." *The World Today*, Vol. 4, No. 2 (Feb.), pp. 52-61. Royal Institute of International Affairs
- Barker, Joshua. (2008). "Beyond Bandung: Developmental Nationalism and (Multi)cultural Nationalism in Indonesia," *Third World Quarterly*, Vol. 29, No. 3, Developmental and Cultural Nationalisms, pp. 521-540. Taylor & Francis, Ltd. <http://www.jstor.org/stable/20455055>. Accessed: 06-02-2018 10:52 UTC.
- Benda, Harry J. (1956). "The Beginnings of the Japanese Occupation of Java." *The Far Eastern Quarterly*, Vol. 15, No. 4 (Aug.), pp. 541-560. Association for Asian Studies,
- Blussé, Leonard. (1991). "The Role of Indonesian Chinese in Shaping Modern Indonesian Life: A Conference in Retrospect." *Indonesia, The Role of the Indonesian Chinese in Shaping Modern Indonesian Life*, pp. 1-11. Southeast Asia Program Publications at Cornell University.
- Blussé, Leonard. (1991). "The Role of Indonesian Chinese in Shaping Modern Indonesian Life: A Conference in Retrospect," *Indonesia, The Role of the Indonesian Chinese in Shaping Modern Indonesian Life*, pp. 1-11. Southeast Asia Program Publications at Cornell University. <http://www.jstor.org/stable/3351251>. Accessed: 07-02-2018 05:49 UTC.
- Cribb, Robert (1988). "Opium and the Indonesian Revolution", *Modern Asian Studies*, Volume 22 Nomor 4, pp. 701.
- Didi Kwartanada. (2002). "Competition, Patriotism and Collaboration: The Chinese Businessmen of Yogyakarta between the 1930s and 1945." *Journal of Southeast Asian Studies*, Vol. 33, No. 2 (Jun.), pp. 257-277. Cambridge University Press on behalf of Department of History, National University of Singapore.
- Han Bing Siong (2000). "Sukarno-Hatta Versus the Pemuda in the First Months after the Surrender of Japan (August-November 1945)." *Brill: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde*, Vol. 156, No. 2 (2000), pp. 233-273.
- Han Bing Siong. (1996) "The Secret of Major Kido The Battle of Semarang, 15-19 October 1945." *Brill, Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde*, 1996, Deel 152, 3de Afl., pp. 382-428.

- Henley, David E. F. (1995). "Ethnogeographic Integration and Exclusion in Anticolonial Nationalism: Indonesia and Indochina." *Comparative Studies in Society and History*, Vol. 37, No. 2 (Apr.), pp. 286-324. Cambridge University Press.
- Hering, Bob. (1992). "Soekarno: The Man and the Myth: Looking through a Glass Darkly," *Modern Asian Studies*, Vol. 26, No. 3 (Jul.), pp. 495-506. Cambridge University Press.
<http://www.jstor.org/stable/312551>. Accessed: 10-04-2018 06:58 UTC.
- Hoogerost, Tom and Henk Schulte Nordholt. (2017). "Urban Middle Classes in Colonial Java (1900-1942): Image and Language." *Bijdragen tot de Taal-, Land-en Volkenkunde*, Vol. 173, No. 4, Special Issue: New Urban Middle Classes in Colonial Java, pp.442-474.
- Ingleson, John. (2008). "Sutomo, the Indonesian Study Club and Organised Labour in Late Colonial Surabaya." *Journal of Southeast Asian Studies*, Vol. 39, No. 1 (Feb.), pp. 31-57. Cambridge University Press on behalf of Department of History, National University of Singapore. <http://www.jstor.org/stable/20071869>. Accessed: 27-09-2017 02:56 UTC.
- Irfan Habib. (1995). "Gandhi and the National Movement." *Social Scientist*, Apr. - Jun., 1995, Vol. 23, No. 4/6 (Apr. - Jun.), pp. 3-15. Social Scientist. www.jstor.org/stable/3520212.
- Kerkhof, Jasper Van De. (2005). *Indonesianisasi of Dutch economic interests, 1930-960: The case of Internatio*, Brill, *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde*, Vol. 161, No. 2/3, pp. 181-209.
- Koe, John and Yusuf Kuliang. (1963). "Sukarno, An Examination of A Charismatic Leader In A Non-Western Society", *The Indian Journal of Political Science*, Vol. 24, No. 1 (January—March), pp.33-50. Indian Political Science Association.
<http://www.jstor.org/stable/41853958>. Accessed: 21-02-2018 05:52 UTC.
- Leo Suryadinata (1971). "Pre-War Indonesian Nationalism and The Peranakan Chinese." *Indonesia*, No. 11 (Apr.), pp. 83-94. Southeast Asia Program Publications at Cornell University.
- Leo Suryadinata. (1972). *Indonesian Chinese Education: Past and Present*, Southeast Asia Program Publications at Cornell University, *Indonesia*, No. 14 (Oct), pp. 49-71.
- Lev, Daniel S. (1967). "Political Parties in Indonesia", *Journal of Southeast Asian History*, Vol. 8, No. 1, Party Systems of Southeast

- Asia (Mar.), pp. 52-67. Cambridge University Press on behalf of Department of History, National University of Singapore. <http://www.jstor.org/stable/20067612>. Accessed: 20-02-2018 15:05 UTC.
- Lombard, Denys and Claudine Salmon. (1993). "Islam and Chineseness," *Indonesia*, No. 57, Archipel (Apr.), pp. 115-131. Southeast Asia Program Publications at Cornell University. <http://www.jstor.org/stable/3351244>. Accessed: 07-02-2018 05:12 UTC.
- Mackie, Jamie (1991). "Towkays and Tycoons: The Chinese in Indonesian Economic Life in the 1920s and 1980s," *Indonesia*, Southeast Asia Program Publications at Cornell University., The Role of the Indonesian Chinese in Shaping Modern Indonesian Life, pp. 83-96.
- Mangihut Siregar. (2016). "Teori "Gado-Gado" Pierre-Felix Bourdieu." *Jurnal Studi Kultural* Volume I Ndenno. 2: 79-82.
- Manuel Kaisiepo. (1982). "Murba di Tengah Persaingan: Tan Malaka dalam Revolusi Kemerdekaan Indonesia 1945-1949", *Prisma* Nomor 9, September.
- Mary Evelyn Tucker, "Melihat Filantropi di Jepang: Etik Konghucu dan Pendidikan" dalam *Filantropi di Berbagai Tradisi Dunia*.
- Mary F. Somers Heidhues. (1972) "Dutch Colonial and Indonesian Nationalist Policies Toward the Chineseminority in Indonesia", *Verfassung und Recht in Übersee / Law and Politics in Africa, Asia and Latin America*, Vol. 5, No. 3, pp. 251-261. Nomos Verlagsgesellschaft mbH. <http://www.jstor.org/stable/43108223>. Accessed: 07-02-2018 05:04 UTC.
- Mededeelingen van Den Dienst Der Volksgezondheid In Nederlandsch-Indië, Nomor 3 Tahun 1937.
- Mrazek, Rudolf. (1997). "Let Us Become Radio Mechanics": Technology and National Identity in Late-Colonial Netherlands East Indies." *Comparative Studies in Society and History*, Vol. 39, No. 1 (Jan.), pp. 3-33, Cambridge University Press.
- Palmier, Leslie, H. (1957). "Sukarno, the Nationalist." *Pacific Affairs*, Vol. 30, No. 2 (Jun.), pp. 101-119. Pacific Affairs, University of British Columbia. <http://www.jstor.org/stable/2752683>. Accessed: 21-02-2018 05:45 UTC.
- Pluvier, J.M. (1965). "Dutch-Indonesian Relations 1940-1941." *Journal of Southeast Asian History*, Vol. 6, No. 1 (Mar.), pp. 33-47. Cambridge University Press on behalf of Department of History, National

- University of Singapore. <http://www.jstor.org/stable/20067535>. Accessed: 07-02-2018 05:18 UTC.
- Rafferty, Ellen. (1984). "Languages of the Chinese of Java--An Historical Review." *The Journal of Asian Studies*, Vol. 43, No. 2 (Feb.), pp. 247-272. Association for Asian Studies. <http://www.jstor.org/stable/2055313>. Accessed: 07-02-2018 04:55 UTC.
- Sartono Kartodirdjo. (1962). "Some Problems on the Genesis of Nationalism in Indonesia." *Journal of Southeast Asian History*, Vol. 3, No. 1 (Mar.), pp. 67-94. Cambridge University Press on behalf of Department of History, National University of Singapore.
- Shigeru Sato. (2006). "Indonesia 1939-1942: Prelude to the Japanese Occupation." *Journal of Southeast Asian Studies*, Vol. 37, No. 2 (Jun.), pp. 225-248. Cambridge University Press on behalf of Department of History, National University of Singapore. <http://www.jstor.org/stable/20072708>. Accessed: 10-01-2018 06:05 UTC.
- Susan Abeyasekere. (1972). "Partai Indonesia Raja, 1936-42: A Study in Cooperative Nationalism." *Journal of Southeast Asian Studies*, Vol. 3, No. 2 (Sep.), pp. 262-276. Cambridge University Press on behalf of Department of History, National University of Singapore. <http://www.jstor.org/stable/20069989>. Accessed: 10-04-2018 06:51 UTC.
- Susan Abeyasekere. (1973). "The Soetardjo Petition." *Indonesia*, No. 15 (Apr.), pp. 80-108. Southeast Asia Program Publications at Cornell University. <http://www.jstor.org/stable/3350793>. Accessed: 07-02-2018 05:19 UTC.
- Townsend, James. (1992). "Chinese Nationalism." *The Australian Journal of Chinese Affairs*, No. 27 (Jan.), pp. 97-130. The University of Chicago Press on behalf of the College of Asia and the Pacific, The Australian National University. <http://www.jstor.org/stable/2950028>. Accessed: 21-02-2018 06:41 UTC.
- Unger, Leonard. (1994). "The Chinese in Southeast Asia," *Geographical Review*, Vol. 34, No. 2 (Apr.), pp. 196-217. American Geographical Society. <http://www.jstor.org/stable/210118>. Accessed: 07-02-2018 07:09 UTC.
- Vandenbosch, Amry. (1930). "A Problem in Java: The Chinese in the Dutch East Indies." *Pacific Affairs*, Vol. 3, No. 11 (Nov.), pp. 1001-1017. Pacific Affairs, University of British Columbia.

<http://www.jstor.org/stable/2750073>. Accessed: 07-02-2018 07:02 UTC.

Veen, Ir. F.M. van. (1932), "De Gembongwerken, Korte inleiding tot de bezichtiging door Kring III (Semarang) van de op 4 December 1931 Aldaar Toegepaste "Hydraulic Fill" Method." *De Ingenieur*, edisi Nomor 25, 17 Juni.

Koran dan Majalah

Algemeen Handelsblad, 11 Juli 1929.

Algemeen Handelsblad, 11 September 1920.

Algemeen Handelsblad, 12 Maret 1936.

Algemeen Handelsblad, 15 September 1936.

Algemeen Handelsblad, 16 Maret 1929.

Algemeen Handelsblad, 16 November 1932.

Algemeen Handelsblad, 18 Februari 1938.

Algemeen Handelsblad, 18 Juni 1926.

Algemeen Handelsblad, 19 Juni 1925.

Algemeen Handelsblad, 2 November 1934.

Algemeen Handelsblad, 21 Agustus 1929.

Algemeen Handelsblad, 24 Oktober 1931.

Algemeen Handelsblad, 27 Maret 1929.

Algemeen Handelsblad, 3 September 1935.

Algemeen Handelsblad, 30 Januari 1926.

Algemeen Handelsblad, 30 Oktober 1933.

Algemeen Handelsblad, 4 Januari 1938.

Algemeen Handelsblad, 7 November 1934.

Aneta, *Indonesische Documentatie Dienst*. 's-Gravenhage, 18 Maart 1949.

Aneta, *Indonesische Documentatie Dienst*. 's-Gravenhage, 31 Desember 1948.

Asia Raya, 1 Februari 1943,

Asia Raya, 1 Maret 1943.

Asia Raya, 13 Januari 1943.
Asia Raya, 17 Februari 1943,
Asia Raya, 2 Februari 1943
Asia Raya, 21 Januari 1943.
Asia Raya, 22 Juli 1942
Asia Raya, 23 Maret 1943.
Asia Raya, 24 Juli 1942.
Asia Raya, 27 Januari 1943,
Asia Raya, 28 Januari 1943,
Asia Raya, 5 Januari 1943.
Asia Raya, 6 Januari 1943.
Asia Raya, 8 Agustus 1942.
Asia Raya, 9 Maret 1943.
Bataviaasch Nieuws Blad, 10 Maret 1938.
Bataviaasch Nieuwsblad, 10 Oktober 1908.
Bataviaasch Nieuwsblad, 12 April 1923.
Bataviaasch Nieuwsblad, 16 Mei 1939..
Bataviaasch Nieuwsblad, 21 Januari 1941.
Bataviaasch Nieuwsblad, 24 April 1925.
Bataviaasch Nieuwsblad, 27 Juli 1934.
Bataviaasch Nieuwsblad, 27 Maret 1940.
Bataviaasch Nieuwsblad, 28 Desember 1934.
Bataviaasch Nieuwsblad, 29 Juni 1914.
Bataviaasch Nieuwsblad, 3 Oktober 1908.
Bataviaasch Nieuwsblad, 31 Oktober 1934..
Bataviaasch Nieuwsblad, 4 Maret 1937.
Bataviaasch Nieuwsblad, 6 Juli 1919, hal. 2.
Bataviaasch Nieuwsblad, 6 Maret 1926.
Bataviaasch Nieuwsblad, 9 Januari 1930.
Bataviaasche Nieuwsblad, 15 November 1939.

Bataviaasche Nieuwsblad, 2 Mei 1921.
Bataviaasche Nieuwsblad, 9 November 1934.
Bataviaasche Nieuwsblad, 27 September 1921.
Bataviaasche Nieuwsblad, 20 April 1920.
Dagblad, 23 Maret 1920.
De Bredasche Courant, 12 Desember 1932.
De Express, 6 Maret 1914
De Indisch Courant, 18 Maret 1939.
De Indisch Courant, 30 September 1922.
De Indische Courant, 10 November 1930.
De Indische Courant, 10 Oktober 1939
De Indische Courant, 13 September 1932.
De Indische Courant, 18 Agustus 1928.
De Indische Courant, 21 April 1928.
De Indische Courant, 22 Desember 1928.
De Indische Courant, 22 November 1926.
De Indische Courant, 24 Juni 1932.
De Indische Courant, 26 November 1935.
De Indische Courant, 26 November 1936.
De Indische Courant, 28 Mei 1936.
De Indische Courant, 28 November 1914.
De Indische Courant, 29 Juli 1923.
De Indische Courant, 29 November 1939.
De Indische Courant, 30 September 1922.
De Indische Courant, 30 September 1927.
De Indische Courant, 9 November 1932.
De Indische Courant, 9 Oktober 1937.
De Indische Courant, 18 Maart 1939.
De Indische Mercuur, 15 Agustus 1911.
De Indische Mercuur, 16 Maret 1932.

De Indische Mercuur, 3 Mei 1918.
De Indische Mercuur, 30 Mei 1934.
De Ingenieur, Nomor 35, Tahun 1915.
De Ingenieur, 16 April 1921.
De Ingenieur, 21 September 1907.
De Ingenieur, 19 April 1937.
De Korier, 27 Januari 1940.
De Locomotief, 1 Agustus 1936.
De Locomotief, 1 Februari 1928.
De Locomotief, 1 Februari 1939.
De Locomotief, 1 Mei 1920.
De Locomotief, 10 Oktober 1930.
De Locomotief, 10 September 1936.
De Locomotief, 11 Juli 1938.
De Locomotief, 11 Mei 1925.
De Locomotief, 12 Agustus 1933.
De Locomotief, 12 Mei 1927.
De Locomotief, 12 Mei 1937.
De Locomotief, 13 Oktober 1936.
De Locomotief, 14 Maret 1931.
De Locomotief, 14 November 1921.
De Locomotief, 14 September 1935.
De Locomotief, 16 Maret 1939.
De Locomotief, 16 Mei 1936.
De Locomotief, 17 Agustus 1936.
De Locomotief, 18 April 1935.
De Locomotief, 18 Januari 1909.
De Locomotief, 18 Juni 1925.
De Locomotief, 18 November 1949.
De Locomotief, 19 Agustus 1939.

De Locomotief, 19 Juni 1933.
De Locomotief, 19 November 1938.
De Locomotief, 19 Oktober 1935.
De Locomotief, 19 September 1929.
De Locomotief, 2 Juli 1937.
De Locomotief, 2 Mei 1936.
De Locomotief, 20 April 1920.
De Locomotief, 20 Juli 1910.
De Locomotief, 21 Februari 1938.
De Locomotief, 21 Juli 1898
De Locomotief, 21 Juni 1935.
De Locomotief, 22 Desember 1927.
De Locomotief, 22 Desember 1936.
De Locomotief, 22 Oktober 1949.
De Locomotief, 23 April 1926.
De Locomotief, 23 Maret 1925.
De Locomotief, 23 November 1925.
De Locomotief, 23 Oktober 1936.
De Locomotief, 24 Juni 1926.
De Locomotief, 26 Juli 1938.
De Locomotief, 26 November 1904.
De Locomotief, 26 Sep 1907.
De Locomotief, 27 Desember 1927.
De Locomotief, 27 Januari 1893.
De Locomotief, 27 Juni 1930.
De Locomotief, 28 Februari 1903
De Locomotief, 28 Januari 1939.
De Locomotief, 28 Januari 1949.
De Locomotief, 3 Agustus 1933.
De Locomotief, 3 Maret 1936.

De Locomotief, 30 Januari 1909.
De Locomotief, 30 Juli 1935.
De Locomotief, 30 Maret 1932.
De Locomotief, 30 Oktober 1933.
De Locomotief, 31 Desember 1949.
De Locomotief, 4 Desember 1888.
De Locomotief, 4 Januari 1927.
De Locomotief, 4 Mei 1936.
De Locomotief, 5 Januari 1937.
De Locomotief, 5 Juli 1933.
De Locomotief, 5 Maret 1938.
De Locomotief, 5 Mei 1938.
De Locomotief, 5 November 1936.
De Locomotief, 6 November 1936.
De Locomotief, 6 Oktober 1921.
De Locomotief, 7 Agustus 1936.
De Locomotief, 7 Desember 1927.
De Locomotief, 7 Desember 1929.
De Locomotief, 7 Mei 1938.
De Locomotief, 8 April 1938.
De Locomotief, 8 November 1949.
De Locomotief, 8 Oktober 1929.
De Locomotief, 9 Desember 1926.
De Locomotief, 9 Juli 1891
De Locomotief, 9 Juli 1918.
De Locomotief, 9 Juli 1929.
De Locomotief, 9 Juli 1938.
De Locomotief, 9 September 1938.
De Locomotief, 1 Juli 1938.
De Locomotief, 15 Agustus 1928.

De Locomotief, 9 Januari 1937.
De Locomotif, 16 April 1895.
De Maasbode, 8 Maret 1922.
De Maasbode, 8 Maret 1922.
De Naamlooze Vennootschap, 15 April 1928.
De Nieuwe Vorstenlanden, 24 Februari 1921.
De Nieuwe Vorstenlanden, 29 Juli 1927.
De Preangerbode, 21 Juni 1918.
De Standard, 9 November 1935.
De Sumatera Post, 15 Agustus 1939.
De Sumatra Pos, 12 November 1918.
De Sumatra Pos, 15 Maret 1918.
De Sumatra Pos, 19 November 1919.
De Sumatra Pos, 24 April 1936.
De Sumatra Pos, 27 November 1939.
De Sumatra Pos, 30 Oktober 1936.
De Sumatra Pos, 31 Januari 1911.
De Sumatra Post, 12 November 1934.
De Sumatra Post, 14 Januari 1942.
De Sumatra Post, 19 September 1932.
De Sumatra Post, 20 Oktober 1930.
De Sumatra Post, 29 November 1933.
De Sumatra Post, 3 Februari 1938.
De Telegraaf, 8 Mei 1962.
De Tijd, 4 Januari 1949.
Deli Courant, 7 Agustus 1931.
Haagasche Courant, 5 Mei 1934.
Haagsche Courant, 17 Maret 1939.
Haagsche Courant, 22 November 1934.
Haagsche Courant, 25 Maret 1926.

Haagsche Courant, 26 April 1932.
Haagsche Courant, 30 April 1932.
He Volk, 12 September 1934.
Het Indische Volk, 10 Maret 1929.
Het Indische Volk, 20 April 1929.
Het Nieuws van Den Dag, 1 Agustus 1928.
Het Nieuws Van Den Dag, 1 November 1934.
Het Nieuws Van Den Dag, 10 December 1932.
Het Nieuws van Den Dag, 12 Oktober 1920.
Het Nieuws van Den Dag, 13 November 1922.
Het Nieuws Van Den Dag, 17 December 1932.
Het Nieuws Van Den Dag, 18 November 1932.
Het Nieuws Van Den Dag, 2 November 1934.
Het Nieuws Van Den Dag, 20 Januari 1931.
Het Nieuws Van Den Dag, 20 Juni 1939.
Het Nieuws Van Den Dag, 21 December 1932.
Het Nieuws Van Den Dag, 21 Februari 1931.
Het Nieuws Van Den Dag, 23 Januari 1933.
Het Nieuws Van Den Dag, 23 Juli 1929.
Het Nieuws van Den Dag, 23 November 1936.
Het Nieuws Van Den Dag, 27 Februari 1932.
Het Nieuws Van Den Dag, 27 Oktober 1936.
Het Nieuws Van Den Dag, 31 Oktober 1934.
Het Nieuws Van Den Dag, 5 April 1932.
Het Nieuws Van Den Dag, 6 Juli 1935.
Het Nieuws van Den Dag, 6 November 1934.
Het Nieuws van Den Dag, 7 Juli 1931.
Het Nieuwsblad Voor Sumatra, 5 Januari 1949.
Het Nieuws Van Den Dag, 10 Mei 1902.
Het Vaderland, 10 Desember 1932.

Het Vaderland, 10 Januari 1931
Het Vaderland, 13 Maret 1934.
Het Vaderland, 17 Maret 1913.
Het Vaderland, 22 Juni 1914.
Het Vaderland, 31 Desember 1929.
Het Vaderland, 9 Juni 1913.
Indische Courant, 25 November 1926.
Kedaulatan Rakjat, 11 Maret 1946.
Maandschrift van Het Central Bureu Voor De Statistiek 31 Mei 1935.
Masyarakat, 17 Januari 1946.
Masyarakat, 18 April 1946.
Masyarakat, 19 Februari 1946.
Masyarakat, 2 Mei 1946.
Masyarakat, 20 Maret 1946.
Masyarakat, 22 Desember 1945.
Masyarakat, 23 Maret 1946.
Masyarakat, 27 Maret 1946.
Masyarakat, 3 April 1946.
Masyarakat, 3 Januari 1946.
Masyarakat, 30 Maret 1946.
Masyarakat, 5 Januari 1946.
Masyarakat, 6 April 1946.
Masyarakat, 7 Maret 1946.
Masyarakat, 8 Desember 1945.
Masyarakat, 9 April 1946.
Masyarakat, Desember 1945.
Masyarakat, Mei 1946.
Merdeka, 25 Oktober 1948.
Nieuwe Courant, 20 Mei 1947.
Nieuws Van Den Dag, 3 September 1937.

Ons Missievriendje, 15 December 1922.

Oost en West, 21 Desember 1935.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch Chineeshe Pers Nomor 6, 1933.

Overzicht van De Inlandsch en Maleisch Chineese Pers Nomor 16, 22 April 1939.

Overzicht van de Inlandsch en Maleisch-Chineesche Pers No. 1/1923.

Overzicht van de Inlandsch en Maleisch-Chineesche Pers No. 42/1921.

Overzicht van de Inlandsch en Maleisch-Chineesche Pers No. 5/1921.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch Chineesche Pers No. 45, 1932.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch Chineesche Pers No. 49.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch Chineesche Pers No. 51 1932.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche Pers Nomor 14/1921.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche Pers Nomor 14/1923.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche Pers, No. 33 Tahun 1927.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche Pers, No. 37 Tahun 1922.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche Pers, No. 52 Tahun 1925.

Overzicht van de Inlandsche en Maleische-Chineesche Pers No. 25 Tahun 1925.

Overzicht Van de Inlandsche en Maleish Chineese Pers, No. 36, 1936.

Overzicht van de Inlandsche Pers No. 41/1919.

Overzicht van Inlandsche en Maleisch Chineesche Pers No. 87, 1932.

Preanger Bode, 12 Desember 1918.

Provienciale Drentsche en Asser Courant, 5 Januari 1925.

Provinciale Geldersche En Nijmeegsche Courant, 30 Januari 1909.

Provinciale Overijsselsche En Zwolsche Courant, 11 Desember 1928.

Rotterdamsch Nieuwsblad, 22 Juli 1921.

Sinar Baroe, 10 Mei 1944.

Sinar Baroe, 11 Januari 1944.
Sinar Baroe, 12 Januari 1944..
Sinar Baroe, 13 Januari 1944.
Sinar Baroe, 14 Januari 1944
Sinar Baroe, 15 Februari 1944.
Sinar Baroe, 16 Februari 1944.
Sinar Baroe, 17 April 1944.
Sinar Baroe, 17 Februari 1944.
Sinar Baroe, 17 Januari 1944.
Sinar Baroe, 17 Mei 1944.
Sinar Baroe, 18 Februari 1944,
Sinar Baroe, 18 Januari 1944.
Sinar Baroe, 19 Januari 1944.
Sinar Baroe, 21 Januari 1944.
Sinar Baroe, 22 Februari 1944.
Sinar Baroe, 24 Maret 1944.
Sinar Baroe, 27 April 1944..
Sinar Baroe, 29 April 1944.
Sinar Baroe, 29 Januari 1944.
Sinar Baroe, 30 Maret 1944.
Sinar Baroe, 31 Januari 1944.
Sinar Baroe, 4 Maret 1944.
Slomporet Malaijoe, 17 September 1879.
Slomporet Malaijoe, 19 September 1877.
Slomporet Malaijoe, 2 Juni 1866.
Slomporet Malaijoe, 26 Agustus 1871.
Slomporet Malaijoe, 27 Mei 1876.
Slomporet Malaijoe, 4 Oktober 1879.
Slomporet Malaijoe, 9 Februari 1867.
Slomporet Malajioe, 2 Januari 1875.

Soeara Asia, 2 November 1942.

Soerabaiasch Handelsblad, 14 Mei 1935.

Soerabaiasch Handelsblad, 9 Agustus 1929.

Soerabaiasch Handelsblad, 10 November 1934.

Soerabaiasch Handelsblad, 26 Juli 1933.

Soerabaiasch Handelsblad, 7 November 1934.

Sumatra Bode, 3 Februari 1933.

Surabaiasch Handelsblad, 1 Agustus 1933.

Tempo, Dr. Soltwedel, direktur Central-Java Experiment Station pada 1920. POJ 2878 tahan terhadap penyakit serek. edisi 18 Juli 1987.
<https://majalah.tempo.co/read/nasional/31765/primadona-67-tahun>

Tijdschrift voor Economische Geographie, 15 Oktober 1934.

Landbouwkundig Tijdschrift Maandblad, No. 625 (Extra-nummer), Juni 1939.

Laman

<https://www.nationaalarchief.nl/en/research/index/nt00346?searchTerm=koedoes&page=1&id=NT00346&pillars=Onderzoeken&resultsPerPage=50%2C50&sortResults=&language=EN&startIndex=NaN>,
dikunjungi 1 Februari 2021.

Wawancara

Wawancara dengan Iskandi, anak Loekmono Hadi, pada 7 Juli 2019.

Wawancara dengan Nusjirwan dan Yudhi Ernawan, cucu Nitisemito pada 8 Juni 2016.

Wawancara dengan Nusjirwan pada 10 Agustus 2019.

Wawancara dengan Olivier Johannes Raap, warga Delf, Belanda, pada 2 April 2020.

Wawancara dengan Saiful Islam, cucu H. Muslich, pengusaha kretek merek Tebu dan Cengkeh pada 10 April 2014.

Wawancara dengan Alfons S Alexandri pada 14 September 2022.

Wawancara dengan Fadloli pada 14 September 2022.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA